

Halic'in sonu... Ortada adacıklar...Yüzeyine kuşlar bile konmaya cesaret edemiyor.

Trilyonları Halic'in çamuruna gömdük

▼ "Altınboynuz" Halic, tam bir bataklığa dönüştü. Yıllardır üzerine proje üretilen Halic'in suyunda metreküp başına 2 milyondan fazla koli basili bulunduğu ortaya çıktı.

Arife AVCU
İSTANBUL

AŞIRI kirlilik nedeniyle bir kanalizasyon bataklığına dönüşen ve temizlenmesi için 42 yıldır sadece proje üretilen Halic'in kirli sularına trilyonlar gömüldü. Her seçim öncesi

belediye başkan adaylarının ve siyasi liderlerin vaatlerini süsleyen Halic'in kurtarılması uğruna sadece **Bedrettin Dalan** çaba harcadı. Hatta 3 trilyon para da harcadı. Ama **Nurettin Sözen** "en ideal projeyi bulduğunu" savunmasına karşın bir şey yapmadı. Son başkan **Tayyip Erdoğan** ise hala görevine ısınmaya çalışıyor.

Batılıların "Altınboynuz" adıyla tanıdıkları Halic, her yıl ortalama 11 santimetre kalınlığında yükselen dolguyla tam bir bataklığa dönüştü. Son araştırmalar Halic'in güzel günlerinde 40 metre olan derinliğinin, aşırı kirlilik nedeniyle 1-3 metreğe gerilediğini, suyunda ise metreküp başına 2 milyondan fazla koli basili bulunduğunu orta-

ya çıkardı. 42 yıldır yapılan çalışmalar ise bir sonuç vermedi.

NASIL KIRLENDİ ?

Kirlenme Osmanlı İmparatorluğu döneminde başladı. Çevresine tersane, iskele, gibi ticari ve askeri değerleri olan tesislerin yanında kasır ve yalı köşkleri ile hanedan sarayları yapıldı. Bu arada 1805'de Taşkızak Tersanesi kuruldu. Zamanla Osmanlı donanmasının ticari gemilerin ikmal ve bakım üssü haline geldi.

Halic'in temizlenmesi ilk kez 1953 yılında gündeme geldi. İstanbul Belediyesi'nin doktor ve kimyagerlerinden oluşan bir heyet kuruldu. Ulaştırma Bakanlığı, İstanbul Belediyesi'nden 7, Denizcilik Bankası'ndan 2, bakanlıktan 5 üyenin katılımıyla gerçekleştirdiği toplantıda Halic'e kirliletiği ve zararlı atıkların boşaltılmaması kararı alındı. Araştırmalarda Halic'e akan lağım ve irili ufaklı 800 fabrikadan dökülen sıvı ve katı atıkların deniz suyunu kirlilettiği belirtildi.

Dalan döneminde 3 trilyon lira harcanan Halic'e akan lağım ve irili ufaklı 800 fabrikadan dökülen sıvı ve katı atıkların deniz suyunu kirlilettiği belirtildi.

Proje çok, sonuç yok

Temizlenmesi yılan hikayesine dönen Halic için pek çok proje üretildi. Bu projelerden bazıları şöyle:

"Kirli suları Marmara'ya akıtalım": Proje **Dalan** dönemine aitti. Halic'in kirli sularının kollektörler yardımıyla Marmara Denizi'ne aktarılmasına içeriyordu. Kağıthane, Alibeyköy Dereleri'nin pis sularının Marmara Denizi'nin ortasına pompalanmasını sağlayan proje bir süre uygulandı. Ancak 1990 yıla-

nda durduruldu. 3 trilyon lira sulara gömülmüş oldu.

"Karadeniz'den su verelim": Bu proje **Sözen** dönemine aitti. Halic'e pis su getiren Alibey ve Kağıthane Dereleri'nin ıslah edilmesi, suların biyolojik olarak arıtılması öngörülüyordu. 35 milyon dolarlık projede oksijeni biten Halic'e kollektörler yardımıyla Karadeniz'den temiz su pompalanması da yer aldı. Ancak proje sadece tartışıldı.

"Japonlar, çamura

talip oldu": Balık nesli tamamen yok olan Halic'in temizlenmesine Japonlar talip oldu. Halic'de bilimsel incelemelerde bulunan İTÜ Çevre Mühendisliği öğretim görevlileri Halic'in dibinde batık tekne ve benzeri temizleneceklerini, ancak çıkarılacak çamur ve diğer atıkların kendilerine verilmesini istediler.

Dalan: Biz mavi yaptık

HALİÇ' in kurtarılması ve temizlenmesi için ilk ciddi projeler Büyükşehir Belediyesi eski Başkanı **Bedrettin Dalan** zamanında yapıldı. **Dalan'**ın hedefi Halic'i "gözlerinin rengi gibi mavi" yapmaktı. **Dalan** sözünü tuttuğu, Halic'i temizlediği görüşünü savunuyor. Güney Halic Kollektörü'nü gerçekleştiren **Dalan** şunları söylüyor:

"Halic'i biz canlandırdık ama **Sözen** öldürdü. Pompaları kapattılar, yeniden kirlilik, koku başladı. Pompalar açılışın Halic yeniden temizlenir."

Sözen: Dereler ıslah edilmeli

HALİÇ için kendi döneminde en ideal projenin üretildiğini öne süren İstanbul Büyükşehir Belediyesi eski Başkanı **Nurettin Sözen** Halic'in temizlenebilmesi için buraya akan Alibeyköy ve Kağıthane Dereleri'nin ıslahının zorunlu olduğu görüşünde. **Sözen** şunları söylüyor:

"Dalan döneminde hizmete sokulan kollektörler Halic'in kirli suyunu alıp hiçbir arıtmaya tabi tutmadan Marmara Denizi'ne veriyordu. Marmara'nın da kirlenmesini önlemek için kollektörleri durdurduk."

